

Бани одам азъсон яқдигарана!

Овози Тоҷик

Ўзнома аз соли 1924 чоп мешавад

Номи пешини ӯзнома: «Овози тоҷик қанбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ўзбекистон сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ўзбекистон» (солҳои 1964-1991).

22
июни
соли 2022
Чоршанбе
№ 50 (14855)

сайт <http://ovoziyoj.uz/>,
e-mail: ovoziyoj@umail.uz,
ovozi@list.ru

Чамъбасти ташрифи таърихии давлати Президенти Ҷумҳурии Озарбойҷон молики воқеан хусусияти пешраванда дорад. Мо ҳоло тамоми шароитро барои минбаъд мустақкам намудани дўстии ду мардуми бародар ва амиқсозии шарикӣ стратегӣ мамлакатҳоямон ташаккул додем.

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон

ЎЗБЕКИСТОН — ОЗАРБҲҶОН:

БАРҲИ ОЯНДАИ ҲАМКОРИИ ДУ КИШВАР ТАҲКУРСИИ МУСТАҲКАМ ГУЗОШТА ШУД

Яке аз лоиҳаҳои бомувафакцияти муштарак дар моҳи сентябри соли 2021 ба кор даровардани корхона оид ба васлкунии мошинҳои Ўзбекистон дар Озарбойҷон шуд. Дар чараёни форуми соҳибкорон, ки дар арафаи сафар баргузор шуд, созишномаҳои нави сармоягузорӣ ва тижоратӣ ба маблағи беш аз ним миллиард доллар ба имзо расид.

Ба мақсади минбаъд васеъ гардондани ҳамкориҳои иқтисодӣ тижоратӣ дар рафти мулоқот роҳбарони Ўзбекистон ва Озарбойҷон дурномаҳои ҳамкориҳои кооператсияи саноатӣ дар соҳаҳои нафту газ, қимёи газ, саноати нассочӣ, дорусозӣ, винопазӣ ва саноати ҳӯроқворӣ дар ҳудуди ду кишварро баррасӣ карданд.

Ба рушди ҳамкорӣ дар соҳаи коммуникатсияи нақлиётӣ таваҷҷуҳи махсус зоҳир карда шуд. Мухимияти рушди долонҳои мултимодали нақлиётӣ, мақбулгардонии тарифҳои барои ҳамлау нақли борҳои қайд гардид.

Сарони ду кишвар аҳамияти ҳамкорӣ мутақобиларо дар рушди ҳамкорӣ байниминтақавӣ, баргузории чорабиниҳои муштаракӣ қарор доданд, вусъат додани табоқули сайёҳӣ қайд карданд.

Сарони давлатҳои ҳамчунин доир ба вазъии байналмилалӣ ва минтақавӣ табоқули афкор намууда, масъалаҳои идомии муколамаи пуршиддат ва дастгирии мутақобила дар чаҳорҷуби сохторҳои бисёрҷанбаро баррасӣ карданд.

Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев ва Президенти Ҷумҳурии Озарбойҷон Илҳом Алиев дар доираи васеъ бо иштироки ҳайати ду кишвар музокиротро идома доданд.

Сарвари давлатамон воҳуриро ифтихор намууда, қайд кард, ки Озарбойҷон дўсти наздик ва шарикӣ бозғитимоди стратегӣ бо мурури замон санҷидашудаи Ўзбекистон мебошад.

Ин ду кишварро дини муштарак, арзишҳои маънавий, аниҳанҳо, забон ва фарҳанги ба ҳам монанд меаёнанд.

Шавкат Мирзиёев аз сатҳи ба дастода мадаи ҳамкориҳои мутақобилан судмад, тақдими риштаҳои дўстӣ ва ҳусни тафохум байни кишварҳоямон ишроқи қаноатмандии амиқ кард. Вай азви худро ба тақдими минбаъдаи шарикӣ стратегӣи Ўзбекистон ва Озарбойҷон ва бо мазмуни нави амалӣ гани гардондани он тасдиқ кард.

Президенти Ўзбекистон таъкид кард, ки бояд зарфияти бузургии мавҷудаи ҳамкорӣ ба кор бурда, аз омилҳои мутақобилан гани гардондани иқтисодӣи ду кишвар истифода бурд.

Аз ҷумла, ба онҳо пешниҳод карда шуд, ки ҳаҷми савдои тарафайнро зиёд гардонанд, кооператсияи саноатиро ташриш диҳанд, дар соҳаҳои мошинсозӣ, электротехника, бофандагӣ, винопазӣ, ҳӯроқворӣ, сохтмон, нафту газ, нафту қимё, дорусозӣ, агросаноатӣ ва ғайра як қатор лоиҳаҳои татбиқ намоянд.

Оид ба соҳномаи додани Фонди муштаракӣ сармоягузори ба мақсади коркард ва пешбурди лоиҳаҳои пешомаднокӣ кооператсия дар кишварҳоямон мувофиқа ҳосил шуд.

Ҳамчунин аҳамияти муҳими татбиқи лоиҳаҳои муштарак дар минтақҳои озодӣ иқтисодӣи воқеъ дар қаламаври ду кишвар ҷиҳати содироти маҳсулот ба бозори кишварҳои сеюм зикр гардид.

Дар ин замина таъкид кард, ки ба

ланд бардоштани самаранокии истифодаи низомӣ коммуникатсияи нақлиётӣ, аз ҷумла роҳи оҳани «Боку - Тбилиси - Қарс» низ мувофиқа карда шуданд. Барои сари вақт барҳам додани монеаҳо дар тижорати дучониба ва транзитӣ молиқ таҳти роҳбарии вазирони нақлиёт гуруҳи корӣ таъсис дода мешавад.

Соҳаи дигарӣ пешомаднокӣ кооператсияи кишоварзӣ мебошад. Бо ишора ба имкониятҳои мавҷуда дар ин ҷо ба вазирони дахлдор супориш дода шуд, ки «хариҷаи роҳ»-ро оид ба ташкилӣ кластери истеҳсоли абрешим, пешбурди лоиҳаҳо дар соҳаи пахтакорӣ, ҷорӣ намудани коркардҳои инноватсионӣ ба мувофиқа расонанд.

Дар густариш додани ҳамкорӣ гуногунҷанбаи робитаҳои бевоситаӣ байниминтақавӣ нақши муҳим доранд. Чонибҳо ба мувофиқа расиданд, ки дар оянда наздик пойтахтҳо ва шаҳрҳои бузурги ду кишвар ҳамкорӣи шарикӣро ба роҳ монанд. Сарвари давлатамон пешниҳод кард, ки имсол дар Тошканд нахустин Форуми минтақавӣ ва намоишгоҳи иқтисодӣи саноати онҳо баргузор шавад.

Таъкид гардид, ки густариши ҳамкорӣ дар соҳаи сайёҳӣ низ ба тақдими минбаъдаи робитаҳои тижоратӣ ва ба шарҳуҳостона хидмат хоҳад кард. Президенти Ҷумҳурии Озарбойҷон Илҳом Алиев ба ҷабули барномаи алоҳида ва баргузории ярмаркаи муштаракӣ сайёҳӣ қонибдорӣ карданд.

Зимини суҳбат як қатор созишномаҳои дигар ба имзо расиданд, ки ба тақдими робитаҳои фарҳангӣ гуманитарӣ, аз ҷумла доир ба баргузории Рӯзҳои фарҳанг ва кино, пурӯзи гардондани робитаӣ байни мактабҳои олий, маҷмаъҳои илмӣ, ташкилотҳои варзишӣ ва ҷавонҳои ниғаронда шууданд.

Бинобар натиҷаи гуфтушундиҳои сатҳи олий маросими имзои ҳуҷҷатҳои баргузор гардид.

Президент Шавкат Мирзиёев ва Илҳом Алиев ба Ишроқат дар бораи амиқсозии шарикӣ стратегӣ ва вусъат додани ҳамкорӣи ҳамҷанбаи байни Ҷумҳурии Ўзбекистон ва Ҷумҳурии Озарбойҷон имзо гузоштанд.

Инчунин, бо ҳузори сарони давлатҳои миёни ҳуҷҷатҳои, вазорату идораҳои ду кишвар 18 ҳуҷҷат ба имзо расид. Инҳо, аз ҷумла созишномаҳо дар бораи ҳамкорӣ байни минтақҳои дар соҳаи саноат, ҳамлау нақли байналмилалӣи автомобилӣ, мубориза бо муҳҷирати гайриқонунӣ, карантин ва ҳифзи растанӣҳо, дар бораи ҳамкорӣи ҳарбӣи техникаӣ, инчунин барномаи ҳамкорӣ дар соҳаи сайёҳӣ мебошанд.

Ҳуҷҷатҳои маъруз ба амиқсозии ҳамкорӣи амалӣ бинобар як қатор самтҳои пешомаднокӣ ҳамкорӣ байни Ўзбекистон ва Озарбойҷон мусоидат мекунанд.

Дар брифинг барои намояндогони воситаҳои ахбори оммавии маҳаллӣ ва хориҷӣ президент таъкид намуданд, ки гуфтугӯҳо дар ҷазои шаффофии дўстона, бовариӣ тарафайн ва ҳусни тафохум баргузори гардиданд. Ҳуҷҷатҳои ба имзорасида ба манфиатҳои мардумони Ўзбекистон ва Озарбойҷон хидмат менамоянд.

(Давомаш дар саҳ. 2).
Сурати Хидмати матбуоти Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон.

Бинобар давлати Президенти Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев Президенти Ҷумҳурии Озарбойҷон Илҳом Алиев 21 июн бо ташрифи давлатӣ ба кишварамон омад.

Дар чаҳон миллату халқҳо, ки забон, анъана, суннат, маданият ва ҳаёт намуди зоҳири монанд доранд, зиёданд. Бо шуҷоат метавон ба ҷумлаи ҷунин халқҳои Ўзбекистон озарҷоро мансуб додист. Намояндагони ин ду халқ якдигарро бе тарҷума мефаҳмад. Бисёр муштаракотро дар тарзи ҳаёт, эҷодиёти даҳонакӣ, адабиёти хаттӣ ду халқ диданд.

Инчунин бисёр ҷанбаҳои вучуд доранд, ки ин ду халқ бузурро дар тўли ҳазорсолаҳо пайванд намунодааст. Мисоли дурраҳои дўстии қадима, бародари ва ягонагӣ китоби «Авасто» мебошад, ки ёдгориҳои умумии мардумамон ба шумор меравад ва ҳамчунин дурдонаҳои ҷовидонаи эҷодиёти даҳонакӣ халқ «Гуруғӣ», «Ошиқ Гариб», «Дада Қўруқ» низ аз ҳаҷми ҷумлаанд. Ҳамҷангӣи шоҳасари мусиқӣи мақомӣ ноҳиди Ўзбекӣ ва муғомӣ бетакрори озарӣ қаробати байни ду халқро инъикос менамоянд.

Ба туфайли иродаи сиёсӣ ва сиёсати оқилонаи дурандешонаи президентҳо солҳои охир ҳамкорӣи бисёрҷанбаи байни мамлакатҳоямон ба дараҷаи нав баромада, дўстии халқҳо мустақкам гардид.

Сафари давлатӣи Президенти Озарбойҷон аз ифтихори кўнаи ба номи Хайдар Алиев дар шаҳри Тошканд ва ёдгориҳои оғоз шуд.

Дар маросими тантанавӣи Президенти

Ҷумҳурии Шавкат Мирзиёев ва Президенти Озарбойҷон Илҳом Алиев иштирок карданд.

Президент Шавкат Мирзиёев дар назди ҷамъомадагон нутқ эрод намунода, эҳтиромашро нисбат ба Пешвои умумимиллии Озарбойҷон ва тамоми халқии бародари Озарбойҷон ишроқ кард.

Дар он маънии амиқ ниҳон аст, ки сафари давлатӣи Президент Илҳом Алиев дар Ўзбекистон аз маросими тантанавӣи ифтихори кўна, ки ба шарафӣи Пешвои умумимиллии халқи Озарбойҷон, дўсти бузурги халқи Ўзбек Хайдар Алиев гузошта шуудааст, оғоз ёфт.

У ба таърих ҳамчун арбоби барҷастаи сиёсӣ ва давлатӣи асри XX, мазмури Озарбойҷонӣ соҳибистиқлол ворид шуд. Ба туфайли азви устувор, иродаи қавми сиёсӣ ва хислатҳои барҷастаи роҳбарӣи Хайдар Алиев давлати ҷавони соҳибистиқлол тамоми мушкулоти озмоишҷоро муносиб паси сар кард, - гуфт Президентӣи мамлакатамон.

Сарвари Ўзбекистон ба сатҳи бузургии Пешвои умумимиллии Озарбойҷон дар тақдими пайвастаи муносибатҳои дўстӣ байни ду кишвар ва робитаҳои таърихӣи ду халқи бародар таваҷҷуҳи хоса зоҳир намунода.

Дар навбати худ, Президентӣи Озарбойҷон қайд кард, ки ин нахустин сафари хориҷӣи ӯ пас аз пандемия буд ва ба сарвари давлатамон ва халқи Ўзбекистон барои эътибори гамиҳори доимӣ

ба гиромидошти хотираи неки Хайдар Алиев ишроқи сипос намунода.

Ман аз бародари азизам Шавкат Мирмоновоич барои ташаббуси ташкилӣ кардани ҷунин гушае дар маркази Тошканд, ки ба хотираи падарам Хайдар Алиев бахшида шуудааст, хеле миннатдорам. Мо инро ба сифати муносибати воқеан бародари бародари Ўзбекӣи муноҳи мо қабул мекунем. Ин ифодаи эҳтиром ба тамоми мардуми Озарбойҷон аст, - қайд кард роҳбарӣи Озарбойҷон.

Дар маросим намояндогони зиёиён, насли қалонсол ва диаспораи озарбойҷонӣ дар Ўзбекистон низ сунхаронӣ карданд. Онҳо таъкид намунода, ки кўнаву хибёноҳои ободу зебои ба номи Хайдар Алиев рамзи равшанӣ дўстии абадӣи ду халқи бародар аст.

Дар Ўзбекистон қариб 40 ҳазор озарбойҷонӣ зиндагӣ мекунанд. Соли 2003 Ассотсиатсияи марказҳои фарҳангии Озарбойҷон таъсис ёфт. Соли 2010 дар бинои сафоратхонаи Озарбойҷон бинои нави Маркази фарҳангии Озарбойҷон ба номи Хайдар Алиев ба истифода дода шуд.

Сипас Президентӣи Озарбойҷон бо ҳамроҳии сарвари давлатамон ба боғи «Ўзбекистон Нав» ташриф оварда, ба поии муҷмаъаи истиқлолатӣ гул гузошт.

Бояд гуфт, ки маросими гул гузошт

тан ба поии ин муҷмаъа аз ҷониби меҳмонони олиммаком, ки ба кишвари мо меоянд, ба ҳукми аниҳан даромадааст.

Дар қароргоҳи «Кўксарой» маросими тантанавӣи мулоқоти расмӣи Президентӣи Ҷумҳурии Озарбойҷон Илҳом Алиев баргузор гардид.

Дар майдони бо парчамҳои давлатӣи ду кишвар ороёфта ба ифтихори Президентӣи Озарбойҷон қаровули фахрӣ сафорат.

Меҳмони олиқадрро Президентӣи Ҷумҳурии Ўзбекистон Шавкат Мирзиёев пешвоз гирифт.

Сарони ду давлат ба шохсуфа баромаданд. Мадҳияҳои давлатӣи Ўзбекистон ва Озарбойҷон садо доданд. Қаровули фахрӣ бо тантана аз пешии сарони давлатҳо гузаштанд.

Дар маросим азъои ҳайатҳои расмӣи Ўзбекистон ва Озарбойҷон иштирок карданд.

Пас аз маросими истиқболӣи расмӣи Шавкат Мирзиёев ва Илҳом Алиев дар доираи маҳдуд воҳури гузаронданд.

Сарони давлатҳо оид ба густариши минбаъдаи муносибатҳои бисёрҷанбаи шарикӣи стратегӣи Ўзбекистон Озарбойҷон табоқули афкор намунода.

Рушди босуръати ҳамкорӣи дучониба ба қаноатмандӣ қайд карда шуд. Солҳои охир ҳаҷми муомилоти моли байни ду кишвар пайваста меағзояд. Шумораи корхонаҳои муштарак чор баробар ағзуд.

Фикри депутат

ДАВЛАТИ ИҶТИМОЙ – ТАМОЮЛИ МУҲИМИ КОНСТИТУТСИОНҲИ

Маълум аст, ки Конститутсия як ҳуҷҷати стратегӣ буда, соҳибхитобӣи ҳар як кишвар, манфиатҳои шаҳравандон, мавқеъ ва тарзи ҳаёти онҳоро дар ҷомеа муайян мекунад, ки дар рушди давлатдорӣи миллий аҳамияти муҳим дорад.

Аз таҷрибаи мамлакатҳои чаҳон маълум мешавад, ки Конститутсия ҳар қадаи муқамал таҳия шууда бошад ҳам, ҳуҷҷати шахшуда намебошад. Баръакс, ин ҳуҷҷати органикиест, ки пайваста бо мурури замон тақвир меёбад. Қариб ҳар тамоми кишварҳои чаҳони соҳиб Сарқонун ба Конститутсияҳои ислохотҳо, илова ва тағйиротҳои гуногон дохил карда шууданд, ки ин хусусияти асосии конститутсияҳои муосир мебошад.

Франсия, ки дар тараққийати конститутсионӣ роҳи дуру дарозро тай кардааст, назар кунем, мебинем, ки дар соли 1789, яъне баъд аз Инқилоби бузурги Франсия зиёда аз 20 конститутсия қабул карда шуудааст. Охириин Конститутсия дар ин кишвар соли 1958 қабул шуда ва дар тўли тақрибан 65 соли охир ба он тағйиротҳои илова дохил карда шуудааст.

Ин тағйироти конститутсионӣи кишварҳои чаҳон, пеш аз ҳама, ба талабот ва рӯйдоҳои судтағйирёбанди

мегардонад. Яке аз тағйиротҳо, ки ба Конститутсияи мо пешниҳод карда мешавад, мустақкам намудани тамоюли «давлати иҷтимоӣ» ҳамчун меъёри конститутсионӣ мебошад. Пас, пеш аз ҳама, чунин савол додан табиист, ки давлати иҷтимоӣ чист, хусусиятҳои он чист, чаро ин тамоюл бояд дар конститутсияи мамлакат мустақкам карда мешавад, таҷрибаи хориҷӣи дар ин бора чӣ меғуяд?

Давлати иҷтимоӣ – ин чунин модели давлатест, ки дар он сиёсати ноил шудан ба сифат ва сатҳи зиндагӣи шоистаи ҳар як шаҳраванд, рафӣи нобаробари иҷтимоӣ дар ҷомеа, кумак расонидан ба ниёзмандон пеш гирифта мешавад.

Ҳулоса, давлат бояд ба ғамхори шаҳравандон худ бо қамолӣи маъсулияти муносибат қунад. Зеро, давлати иҷтимоӣ давлатест, ки дар шароити иқтисодӣи бозаргонӣ ба дараҷаи неқъаҳволи шаҳравандон қарор меҳақад. Дар ҷунин давлат сохтори таъминоти иҷтимоӣи ҳар як узви ниёзманди ҷамъият ба истиқсо ҳал карда мешавад, давлат маъсулияти дараҷаи муайяни неқъаҳволи шаҳравандонро ба зимма мегирад. Агар дар ин бобат ба таҷрибаи давлатҳои хориҷаи муроҷат кунем, мебинем, ки дар сохторҳои байналхалқӣи сиёсӣ ба ҳуқуқи давлати иҷтимоӣ ба ду тараф, яъне ба воқеаи таъминоти иҷтимоӣи ҳар як шаҳраванд, муносибати иҷтимоӣ» дар санади конститутсияи Бритонӣ, Конститутсияи Италия, таваққути мағжумҳо ба мисли «давлати таъминкунандаи фаровонӣ» ё

«давлати таъминкунандаи фаровонӣ ва ободӣ» мустақкам карда шуудааст. Дар намуни бевосита мағжуми «давлати ҷамъиятӣ» дар моддаи 20 Конститутсияи Ҷумҳурии Федеративии Олмон аз соли 1949 ифода ёфтааст. Аз ин рӯ, Олмон «давлати Федеративӣи демократӣ ва иҷтимоӣ» эълон шудааст. Инчунин, тамоюли «республика тақсимаишаваанда, дунявӣ, сотсиали ва демократӣ» дар Конститутсияи Франсия соли 1958, тамоюли «давлати иҷтимоӣ, ҳуқуқи ва демократӣ» дар Конститутсияи Испания дар соли 1978 инъикос ёфтааст. Бояд гуфт, ки мағжуми «давлати иҷтимоӣ» ханӯз дар Конститутсияи амалкунандаи Ҷумҳурии Ўзбекистон инъикос нафтааст, вале моҳияти сиёсати оммавино инсонпарваронаи Президентӣи мамла-

катамон ба ин тамоюл комилилан мувофиқат мекунанд. Зеро, дар заминаи ислохотҳо, ки дар мамлакатамон ба амал бароварда мешавад, омилҳои инсонӣ монанд аст.

Инчунин, ҳоло 50 ғоизи Бўҷети давлатӣи Ҷумҳурии Ўзбекистон, ба соҳаи иҷтимоӣ равона карда шуудааст. Дар баробари ин мо мебинем, ки тамоюли барномавӣ дар асоси ғоҷои асосӣ, ки «давлат бояд ба мардум хидмат қунад», «қадри инсон аз ҳама волост», «таъмини ризомӣи мардум – вазифаи ҳар як хидматчи давлат» қарор гирифтааст.

Имрӯз дар ҳаётамон сохтори ягонаи ҳифзи иҷтимоӣ, аз қабилӣи «Дафтарӣи оҳанин», «Дафтари занон» ва «Дафтари ҷавонон» дорем, ки бо пайдоиши ин мағжумҳо ҳамаи мо шохиди тағйироти

Кодир ЧЎРАЕВ,
депутати палатаи Кунунгузори Олий Маҷлис.

ПАНЧ СОЛИ БОШУКЎХ

ДОНИШКАДАИ ДАВЛАТИИ ОМУЎЗГОРИИ ЧИРЧИК ПАНЧСОЛА ШУД

Ба ҳамагон аён аст, ки соли 2017 дар шаҳри Чирчики вилояти Тошканд Донишкадаи давлатии омӯзгорӣ таъсис дода шуд. Дар ибтидо, донишқадар ҳаҷми се-чор факулта бо теъдоди ками омӯзгоров ва донишомӯзон фаъолияти худро сар карда буд. Ногофта намонад, ки муассисаи таълими агар кори худро бо чил омӯзгору ҳаштад нафар донишомӯз оғоз бошад, ҳоли ҳозир дар он зиёда аз панҷсад нафар устодон ба ҳашт ҳазор нафар шогирдон сабақ меомӯзанд.

Ба гуфтаи проректор Б. Хусанов на ҳама муассисаи таълими дар ин қадар муддати кӯтоҳ ба чунин муваффақият соҳиб мешавад. Оре, самарони ҳамаи гуна пешравӣ, ки дар назди факултаҳои фанҳои гуманитарии соли 2019 баҳши забон ва адабиёти тоҷик низ таъсис дода шуд. Ҳамчунин, худӣ ҳамон сол дар назди факултаҳои методикаи таълими ибтидоӣ ва таълими тоҷикӣ таҳсил рӯзонаи гуруҳҳои тоҷикӣ ба роҳ монда шуданд. Альон, ҳамаи ин шуъбаҳо ҳар сол 25 нафар донишҷӯро қабул менамояд. Гузашта аз

ин, дар факултаи методикаи таълими ибтидоӣ шуъбаи гоибона низ кушода шудааст, ки 25 нафар доталабонро ҳар сол қабул менамояд. Ин ҷо мехостем, чанд андешаи худро доир ба кори баҳши забон ва адабиёти тоҷик иброз дорем. Ин факулта дар аввал "Таърих ва забонҳо", ном гирифт. Дертар ба "Факултаи фанҳои гуманитарӣ" баргардонда шуд. Дар баҳши мазкур зиёда аз 1420 нафар донишомӯз дар шуъбаи рӯзона, 120 нафар дар самти таълими магистратура, 1366 нафар дар баҳши таълими гоибона дар аудито-

рияҳои мучаҳази замонавӣ ва лабораторияҳои ихтисосӣ таҳсил мегиранд. Дар факултет китобхона, лабораторияи таърих, клиникаи юридикӣ, маркаҳои "Археология", "Дӯстӣ" ва 6 маркази илмӣ тадқиқотӣ фаъолият мекоранд. Факултети фанҳои гуманитарӣ низ баробари пешрафти кори донишқадар вуҷуд меёбад. Дар солҳои хониши 2019-2020 дар нӯх бақалавриати он 115 омӯзгор-профессорон ва 995 нафар донишомӯз қор бурда бошад, дар солҳои таҳсили 2021-2022 дар ҳафт бақалаврият ва

чор магистратура 150 нафар омӯзгор-профессорон ва 3123 нафар донишомӯзон фаъолият мекоранд. Тариқи бақалаврият ба баҳшҳои таърих, забон ва адабиёти ўзбек, забон ва адабиёти қазқ, забон ва адабиёти тоҷик, забон ва адабиёти рус ба гуруҳҳои забонҳои ғайрӣ, кори иҷтимоӣ (худидоракунии шаҳрвандон), гоии миллии таълими асосҳои маънавият ва ҳуқуқ ҷудо мешавад. Боиси ифтихор аст, ки имрӯҳо дастпарварони факулта дар бисёр озмуноҳои байни донишқадарҳои ҷумҳурия иштирок намуда, шаърафи донишқадаро ҳимоят мекунанд. Аънаи устоду шогирд ҳам дар факулта хеле хуб ба роҳ монда шудааст. Ва самарони он боиси ифтихор аст гӯем, хато намукунем, зеро дастпарвари факултет Нурсултон Шайхисомов голиби стипендияи давлатии Президенти Ўзбекистон ва стипендияи давлатии ба номи Алишер Навоӣ мебошад. Гуфта баъвад аст, ки донишҷӯи баҳши тоҷик факулта нисбатан фаъоланд. Онҳо бо либосҳои миллии баромад карда, ба

хусни чашноворо меафзоианд. Дар маҷмӯаи эндоде, ки аз ҷониби факулта ба қариби нашр карда шуд, шеърҳои донишомӯзони курси дувуми баҳши тоҷикӣ – Муниса Раззоқбердиева ва Иброҳим Бозоров низ ҷой доранд. Гузашта аз ин, донишҷӯи курси дуюм Сабина Давронова, Нозанин Ҷураева ва муҳасилини курси саввум – Насим Содиков низ орзуи қаламкаш шудан доранд. Декани факултет – номзоди илмҳои ҳуқуқ, дотсент Рашид Икромов бо ихрои шуқру қаноатмандӣ аз натиҷаҳои назарраси факулта ёдовар шуда, меғӯяд, ки ин ҳамагӣ ҳафтод фоизи муваффақиятҳоест, ки мо ба нақша дароварда будем. Зеро мо ба ҳодими нон саҳт боварӣ дорем. Дар факултет аз рӯйи қорҳои илмӣ тадқиқотӣ дар раванди Кластери инноватсионии таълими педагогӣ ду нафар ба Ҷимои ДС ва панҷ нафари дигар ба Ҷимои PhD, ки ин ҳам аз муваффақиятҳои арзандаи мост. Вай дар ин маврид, ба хусус, ба масъалаи таълими китобҳои дарсӣ ва маҷмӯаҳои таълимию омӯ-

зишӣ, илмӣ услубӣ ба забонҳои тоҷикию қазқӣ истода гузашт. Ҳамчунин омӯзгори ин самтро вазифта кардааст, ки бо муассисоти таълими олии кишварҳои ҳамсоя равобитро мустақкам намоянд. Дар ҳақиқат, дар арафаи панҷсолагии донишқадар месазад, ки аввалан аз муваффақиятҳои он ҳамчун омӯзгори ҳамин муассиса болом. Сониян, ўҳдадор ҳастем, ки пайи бартараф кардани мушкилоти мавҷуда қарор қабул кунем. Ин аст, ки Ҷимои Бевоситаро ба баҳшҳои тоҷикии Донишгоҳи давлатии Самарқанд, Донишгоҳи давлатии Тирмиз, Донишгоҳи давлатии омӯзгори Фаргона ба роҳ мондаем. Минбаъд ният дорем, ки ин ҳамагӣ роҳи муваффақиятҳои нис ба роҳ монда, дар тарбияи муҳассисони касбӣ соҳагӣ ҳиссагӯро бошем.

Тоҷихон СОБИТОВА,
Ҳикмат СУЛТОНЗОДА,
устодони Донишқадарии давлатии омӯзгори Чирчиқ.

АҲАМИЯТИ МЕРОСИ АБУҲАФСИ КАБИР

Дар Бухорои куҳан аллома ва мутафаккирони бузург, симоҳои шинохтаи илмҳои диниву дунявӣ ба камол расида, дар таърихи инсоният ном гузоштаанд.

Яке аз чунин алломаҳои машҳур Абуҳафс Кабири Бухороӣ мебошад. Бояд эътифот намуд, ки ном бурда хеле пеш аз мадрасаи "Низомия"-и Бағдод ба мадрасаҳои олии дар Бухоро асос гузоштааст. Ба тугайли хидматҳои аллома маҳорат мисли ў дар давраи Эҳёи якум Бухоро ба унвони шарафонии "Қуббат-ул-ислом", яъне "Ҷанбаи дини ислом" сазовор гардида. Абуҳафс Кабири Бухороӣ устоди Имом Бухорӣ буд ва Имом Бухорӣ низ дар мадрасаи Абуҳафси Кабир таҳсил гирифтааст.

Албатта, омӯхтан, ҳифз намудан ва ба авлоди онда расондани мероси ганини бузургони хирад қор бошараф аст. Солҳои охири бо таълими роҳбарии давлат дар ин соҳа дидагунҳои назаррас ба амал омаданд. Аз ҷумла, баҳшида ба тадқиқотҳои мероси илмӣ ва маърифатии Абуҳафс Кабири Бухороӣ якҷанд асар нашр шуд, филмҳои ҳуҷҷатӣ омода шуданд. Соли 2023 бо таълими роҳбарии давлат ба таърифи ваҷҳи чашн гирифтани 1255-солагии алломаи пешбини гардидааст.

Ҳоло дар зияратгоҳи Абуҳафс Кабири Бухороӣ Маркази машарат доир ба корҳои маънавият ва маъсалаҳои динӣ фаъолият дорад. Дар он доир ба маъсалаҳои оила ва никоҳ, қарз ва ҳам фарз будани до-

нишомӯзӣ, ҳаллолӣ, меҳнатдӯстӣ, ватанпарварӣ барин арзишҳои миллии аз ҷониби имом-хатибон, рушносони пешқадами вилояти Бухоро маърузаҳои шунида мешавад. Аҳҷумани байналхалқӣ тахти мавзӯи "Мавқеи аҳҷумани мероси Аҳмад ибни Хафс Кабири Бухороӣ дар офарилини асосҳои илмиву назарии фалсафаи ислом ва Ренессанси Шарқ" дар Бухоро баргузор гардида. Ҳоҷими таълиф Ботир Зарифов вайлд намуд, ки мероси ганини динӣ ва маънавӣ, ҳаёт ва зиндагии ибратпазири Абуҳафси Кабир, ки ўро «Имоми Ҳоҷатбарор» низ меғуфтанд, дар тамаддуни ин сарзамин аҳҷумани муҳим дорад. Мушавири илмӣ Ташкилоти ҳаҷмокии исломӣ, профессор Аширбек Мўйминов (Туркия), директори департаменти Ташкилоти ҳаҷмокии исломӣ, профессор Башир Аҳмади Ансорӣ, профессорони Донишгоҳи Мичиган Темурхўча Усмоноҳҷа (ИМА), профессорони Донишгоҳи Қоҳира Убайд Мухаммад (Миср) ва дидагони олимои таҳлиларгон, ки дар аҳҷумани онлайни иштирок карданд, доир ба мероси алломаи фикрҳои худро баён намуданд.

С. БЕКНАЗАРОВА,
ҳабарнигори «Овози тоҷик».

БА ОЛИМИ БОНУФУЗИ ТАЙЛАНДИ ШАҲОДАТНОМА ДАР БОРАИ ТАЪЛИҚ КАРДАНИ САФИРИ САЙЁҲИИ ЗИЁРАТИИ ВИЛОЯТИ СУРХОНДАРЁ СУПУРДА ШУД

Намоёндагонии Консулгарии генералии кишварамон дар Таиланд дар қонфронси байналмилалӣи илмӣ-амалии «Нақши ёдгориҳои буддӣ дар рушди сайёҳии зиёратӣ дар Ўзбекистон» иштирок намуданд.

Дар форуми байналмилалӣ, ки аз ҷониби вазорати туризми замири вилояти Сурхондарё ташкил карда шудааст, олимони таърихшиносон аз Ўзбекистон, Ҷин, Чопон ва Таиланд иштирок карданд. Дар форум ҷанбаҳои илмӣ-назариявии рушди самтҳои нави сайёҳӣ дар Ўзбекистон, таърихи динӣ буддӣ дар Осиёи Марказӣ ва таҳқиқоти илмӣ дар ин самт, нақши

ёдгориҳои буддӣ дар ташкили туризми зиёратӣ ва истифодаи самаранокии онҳо мавриди баррасӣ қарор гирифт. Бо таълиқи Вазорати Сайёҳӣ ва мероси фарҳангии Ўзбекистон шаҳрванди Шохигарии Таиланд, паҷӯшигарии таърихи буддизм дар Ўзбекистон, профессор Л.Ханас Бунясоилова дар аҳҷумани таърихи зиёратӣ ва рушди сайёҳии зиёратӣи вилояти Сурхондарё супурда шуд.

АИ «Дунё»,
БАНҶОК

НАМАНҶОН — МИЗБОНИ МУСОБИҚАИ БОНУФУЗ

Рўзҳои охири вилояти Наманҷон ба қонфронси фестивал, аҳҷуман, форум ва мусобиқаҳои бонуфузи мизбонӣ мекунанд. Аз 8 то 14-уми июни соли қорӣ Наманҷон ба мусобиқаҳои бонуфузи саркунии Ҷоми Осиё дар гуруҳи «С» аз рўйи футбол мизбонӣ кард.

Барои чунин мусобиқаи бонуфуз беسابаб Наманҷонро интихоб накардаанд, чунки ин шаҳр аз рўйи шумораи ҳаводорони футбол натахдо дар ҷумҳуриамон, балки дар Осиёи Миёна низ пешқадамтарин ба шумор меравад. Аз ин баҳшҳои суперлига, ки дар вазиршӯҳои марказии «Навбахор»-и Наманҷон баргузор мегардад ва тими дӯстдоштаашон «Навбахор»-ро дастгирӣ намудани ҳазорон дӯстдорони футбол далолат медиҳад. Дар нишасти матбуотӣ: «Мо аз ҳеҷ гуна ҷамоа намехаросем, ба онҳо бо эҳтиром муносибат мекунем ва ба майдон фақат барои ғалаба мекунем» – гуфт сармураббии тими якҷакчини Ўзбекистон Срҷко Катанер.

Дар мусобиқаи ҳалқунандаи навбатӣ бо тими якҷакчини Таиланд, ки дар гуруҳи яке аз зуртарин ҷамоа буд, ба майдон баромаданд. Футболбозони мамлакатамон аз дақиқаҳои нахустини мусобиқа дар майдон маҳорати беҳамто нишон дода, борҳо ба сўйи дарвозаи рақибон ҳуҷум ташкил карданд. Ҷалолидини Маширапов ба дарвозаи Таиланд дар дақиқаи 8-ум тўби нахустинро зад. Ҳамдигаронам аз ин рўҳбаланд гаштанд. Азизбек Турғунбоев дар дақиқаи 22-юми ба дарвозаи рақиб тўби дуюмро зада, ғалабаро мустақкам кард. Тими якҷакчини Ўзбекистон дар гуруҳи ҷойи якумро ба даст оварда, ба марҳилаи навбатӣ роҳат гирифт.

А. МУРОДОВ,
ҳабарнигори «Овози тоҷик».

А. МУРОДОВ,
ҳабарнигори «Овози тоҷик».

ОН ҚОЕ, КИ БОҚИ РАҲИМЗОДАСТ

1. Расми Боқиро дидаед?

Меғуфтанд, он қо устод Боқист, дар он қо ханда ҳасту хушҳоӣ. Ўро дидаву аз зарофаташ баҳра бурда, ба ҳаққониати ин эътироф гувоҳи шудаам.

Вай дар минбар аст. Аҳли ҷамъомад, хусусан наврасону ҷавонон чашм аз ў намеқананд.

– Баҳаҷои азиз, – меғӯяд устод, – эҳтимол ақарияти шумо маро бори аввал мебинед, вале бовар дорам «ҳеҷраи зебо»-ям бароятон шинос, ҳамаи таъри не?

– Бале! – меғӯяд толор баробар.

– Бале, бачақҷом. Шумо маро аз расмҳои мешиносед, ки дар газетеи журналҳо мебароянд. Хусусан як журнал дар муқовааш зуд-зуд расми маро мебарорад. Он қадом журнал? Донишҷӯе ба яқдигар минегафранд. Сукунатро, ки чанд сония давом кард, донишҷӯе мешиканад:

– «Садои Шарқ!» Э, не, «Занони Тоҷикистон!»

Устод Боқӣ мекхандад, хандаомез лаб ба суҳан мекушоид:

– Қариб ёфти, бачем, қариб. Хўш, қадом журнал?

Мачаллаҳоеро, ки дар Душанбе ҷоп мешаванд, як-як пеши назар меорем. Вақт гузашта истодааст. Устод:

– Наёфтед? – саросема мекунанд маро.

Кои меёфтем. Меёфтем ва таҳсин мешунином аз бузургвор. Вале ҳомӯшӣ, ки ҳукм меронд, вай гуфт:

– «Хорпуштак!»

Бале, дар қое, ки устод Боқист, ханда буди шавқу шодӣ.

нигарад устод Боқӣ.

Даст пеши бар, нимҳез мешавад ректор Қайомов:

– Ҳамту! Ман агар ректор бошам, шумо – студент!

Инсонҳои ҳамеша ҷиддӣ ва босалобате чун Қайомов низ табассум мекунанд. Қоҳ-қоҳ мезананд. Зеро давраро – устод Боқӣ.

3. Изҳори меҳр

Меғӯнд, байни устод Боқӣ Раҳимзода ва ҳодими намоёни ҷамъиятӣ Рифъат Ҳоҷиев (1925-1997), ки ҳафтад сол (1971-1987) котиби аввали кумитаи ҷизбии вилояти Ленинобод (ҳоло Сугд) будааст, риштаҳо мустақкам буданд.

Театри пушқӯҳи ба номи Пушкини Ленинобод (альон театри давлатии мусиқӣ-мазҳақавии ба номи К.Хуҷандӣ) бур аз одам. Ҳама ба даҳони устод Боқӣ, ки риштаи суҳан дар ўст, ниғаранд, ниғоҳи вай ба котиби аввали «обком», ки қатори чанд нафар дар президиуми нишааст.

– Меҳри ҷўрагии ба Рифъатҷон доштаамро бо суҳан ифода карданам душвор. Иҷозат диҳед ўро ба бар кашам ва...

Р.Ҳоҷиев бо табассум аз қо мекхандад. Шоиру «обком» яқдигарро ба оғуш мекхандад.

– Медонед, руфако, ман ба қучои Рифъатҷон ошӣк? Ба мўйи чингилааш Биё, сари чингилаатро як бўсам...

Чунин меғӯяд устод Боқӣ пахлавонокмат ва андак ҳам шуда, сари беамуш ва ялаққосии котиби яқумро «чалпаг-чалпаг» мебӯсад.

Ҳаёҳуи пурзавқ зам мешавад ба гулдурроси қарсаққои бардавом. Қасе нест, ки наҳандад ё табассуми нақунанд.

2. Боқӣ Раҳимзода – студенти курси як

Устод Боқӣ ниғоҳи меҳромез аз донишҷўе намеканд ва меғуфт:

– Ҳавасам меояд ба шумо!

Ҳақиқатан рўзгори донишҷўӣ барои онҳо, ки синнашон ба қое расида, бештар ҳавасангез. Ҳама ҷавон, ҳама зебо. Давраи бегубори умр!

– Ҳавасам, ки омад, медонед чи қор кардам? Ҳуҷҷат омода намудам ба институту шумо. Бахт хандад, аз соли таҳсили нав – ман низ студенти курси як.

«Шўҳӣ мекунанд ва ё ... дохил шуданист ба шуъбаи гоибона?»

Бо табассум не, ҷиддӣ суҳан меронд устод Боқӣ. Алаҳқусус содадилро, ки аз деҳаанд, бовар қарданд. Наҳод дар ҳамин син дурўғ гўяд?

– Шумо меғӯед, ба «танк», ба гуфтўғ, бе пора дохил шудан душвор? Инро ман ҳам ҳуҷ меонам. Маидаҷўйда қарда набушта, рост пеши ректор даромадам. Гапзанон қардем. Қор пухт. Ҳамту не? – ба ректори донишқадар, ки дар садр нишааст, ме-

нигарад устод Боқӣ.

Даст пеши бар, нимҳез мешавад ректор Қайомов:

– Ҳамту! Ман агар ректор бошам, шумо – студент!

Инсонҳои ҳамеша ҷиддӣ ва босалобате чун Қайомов низ табассум мекунанд. Қоҳ-қоҳ мезананд. Зеро давраро – устод Боқӣ.

4. Аввал хавтир сохт, баъд шод намуд

Ба Ўзбекистон низ ояд, хандаву нишот меварад устод Боқӣ.

Назар ба нақшо, намоёндагонии Тоҷикистонро, ки байнашон адибон ҳам буданд, ба заводи оҳанғудози шаҳри Бекобод бурданд. Ба комбинатори абрешимреси ва бофандагӣ, истгоҳҳои барқи оби сохилҳои Сирдарёву Зарафшон ва ғайра.

Меҳмононро роҳбари аввали ҷумҳури қабул қард ва таассурот пурида.

– Азизам Шароф Рашидович, иҷозат диҳед як-ду суҳан гўям, – гуфт Б.Раҳимзода.

– Марҳамат, меҳмони азиз, марҳамат.

– Лекин аввал ҳаминаро гўям, ки дар дили ман гап ҳо номавераад. Шарт-шарт меғўям. Барои ростгўюи чуртгўйям таъна мекунам. Ҳозир ҳам фикрамро рўрост меғўям ба руфақои ўзбекистонӣ. Онҳо маро на ба қойҳои дигар, балки қаро маҳз ба заводиҳо, ба комбинатори бурданд, гўям?

Ҳозирон ботинан безоубита шуда, ба яқдигар хавотиромез ниғаристанд: «Чи гуфтанист шоири шарттаг? Мабодо...»

– Ҳа, инҳо қизе намефаҳмад нағӯед. Худро ба нодини заданамон мушклин, лекин нағз мефаҳмед, ки қаро маро ба иншоот бурданд.

Аз оҳаниги суҳанронии шоир қасе дарқ қарда наметавонист, ки вай чи гуфтанист.

– Шумо маро ба заводи оҳанғудозӣ бурдед, то бубинем дўстии мо мисли пўлодҳои он чи таъв мустақкам мешавад, ба комбинатори бофандагӣ бурдед, бубинем, ки чи гуна риштаҳои дўстии мо домандоранд, маро ба сохилҳои дарё бурдед, бубинем, ки дўстии аҷдоди мо аз қадом сарчашмаҳо ибтидо мегирад...

Чун устод Боқӣ суҳанашро ба охири расонд, ҳозирон оҳи сабуқ кашиданд ва чапак заданд. Аз дўси Шароф Рашидов низ гўе бори гарон бардошта шуд. Вай завқ мекурд ва бо рўмолача оби чашм покунон меғуфт:

– Ҳеч ўлманг, Боқиака. Аввал каме хавотир сохтеду баъд шод намудед.

5. «Дар хонаи ҷизб дурўғ гўям?»

Мошин аз Тошқанд ба Самарқанд дар чохоруним-панҷ соат расида рафт. Меҳмононро роҳбари онақтаи Самарқанд Орзу Маҳмудов қабул қард:

– Монда нашуда омадед?

– Сахтақак монда шудем, тақсир, – гуфт Боқӣ Раҳимзода.

Меғўянд, роҳбари ҳаياتи адибон Сотим Улғўзода бисёр хиҷолат кашид, норозиёна пиҷиррос зад: «Ин хел неда, Боқичон. Наҳод наҳдонед, ки мондашавиро ошқор намекунанд. Сипоҳор бой додан нағз не, дар назди мизбонҳо.

– Пиҷир-пиҷир не, баланд-баланд гап занед, Сотимхон. Ман ин хел қарда, яъне гапи дурўғи зада наметавонам. Хусусан дар қойи бисёр нозуке, ки нишаастам. Ин қо хонаи одди не, хонаи ҷизб! Иўил азоби – гўр азоби», меғўянд ин мардум. Панҷ соат роҳ рафтём-а?!

Ман, масалан, медонед чи қадар монда шудам? Лекин «монда нашудам» гўям? Не, ба партиамон гапи дурўғи назадам ва намезанам...

Луғфи хушоянду бегубори устод Боқӣ тамом шуда-нашуда, аз ҳама баландтар Орзу Маҳмудов қоҳ-қоҳ мезад.

Муҳаммад ШОДӢ.

